

โครงการพัฒนาตัวชี้วัดและรายงานสถานการณ์ระบบสุขภาพไทย “การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ”

ผู้ดำเนินงาน: มูลนิธิสาธารณสุขกับการพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
ผู้สนับสนุน: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

“สถานการณ์ของประเทศไทยในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ
ในปัจจุบันนั้นเป็นอย่างไรควรมีการหนุนเสริมหรือดำเนินการอะไร
ปัญหาหรืออุปสรรคอยู่ที่ไหนกันบ้าง...”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำ “ชุดตัวชี้วัดการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ”
2. เพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์ระบบสุขภาพไทย เรื่อง การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ
3. เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการสำหรับการดำเนินงานของระบบการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพไทย

เป้าหมายธรรมาวุญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 3 พ.ศ. 2565

ในระยะ 5 ปี

“ประชาชนหรือผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายอย่างมีศักดิ์ศรี
ได้บริโภคผลิตภัณฑ์และบริการด้านสุขภาพที่มีมาตรฐาน โดยเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ”

5 ชุดตัวชี้วัดหลักสำหรับติดตาม และขับเคลื่อนเบื้องต้น

1. ด้านกฎหมายและการบังคับใช้

พบว่ามีถึง 86.7% ของกฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพและบริการสุขภาพ ได้รับการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ส่วนข้อมูลการบังคับใช้กฎหมายกำลังอยู่ระหว่างรวบรวม (ข้อมูลจาก อย. และกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2567)

2. ด้านการสร้างเสริมศักยภาพองค์กรผู้บริโภคและผู้บริโภค

ปัจจุบันยังมีหน่วยงานประจำจังหวัดที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้บริโภคในจังหวัดไม่ครบทุกจังหวัด ซึ่งหน่วยงานฯ นี้จัดตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสภาองค์กรของผู้บริโภค

3. ด้านการพัฒนาฐานข้อมูลเชิงเตือนภัย

ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีฐานข้อมูลสำหรับแจ้งเตือนภัยที่เชื่อมกับพื้นที่ทุกระดับ แต่เรื่องของการประสานเพื่อแจ้งเตือนและการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ขณะนี้อยู่ระหว่างการเก็บข้อมูล (ข้อมูลจาก สคบ. อย. กรมวิทยาศาสตร์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และสภาผู้บริโภค, 2567)

4. ด้านการเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ

4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีระบบการเฝ้าระวัง/รับเรื่องร้องเรียน และพบว่า > 90% ของเรื่องร้องเรียนได้รับการจัดการภายในระยะเวลาที่กำหนด (ข้อมูลจาก สปสช. และสภาผู้บริโภค, 2566)

4.2 พบว่า > 10% ของผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีจำหน่าย ได้แก่ อาหาร เครื่องสำอาง ยาแผนโบราณไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด (ข้อมูลจากกรมวิทยาศาสตร์, 2566)

5. ด้านการชดเชยความเสียหายที่เกิดจากการบริโภคและการรับบริการ

สคบ. สปสช. และสภาองค์กรของผู้บริโภคมีระบบไกล่เกลี่ยเพื่อชดเชยความเสียหายจากการบริโภคและการรับบริการ และ สปสช. ยังมีกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพื่อเยียวยาผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากการรับบริการทางการแพทย์ด้วย (ข้อมูลจาก สคบ. สปสช. และสภาองค์กรของผู้บริโภค, 2567)

ข้อเสนอแนะเบื้องต้น

1. ควรมีการทบทวนเรื่องกระบวนการชดเชยความเสียหายจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย เนื่องจากขณะนี้ยังไม่มีกองทุนชดเชย ทำให้ผู้เสียหายต้องฟ้องร้องดำเนินคดีเอง
2. ควรมีการขยายจำนวนหน่วยงานประจำจังหวัดที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้บริโภคในจังหวัดให้ครบทุกจังหวัด

หมายเหตุ โครงการศึกษาข้อมูลอยู่ระหว่างการดำเนินการ มีกำหนดแล้วเสร็จเดือนพฤศจิกายน 2567

